

Auteursrecht

Een introductie in het (NL) auteursrecht

Judith Blijden

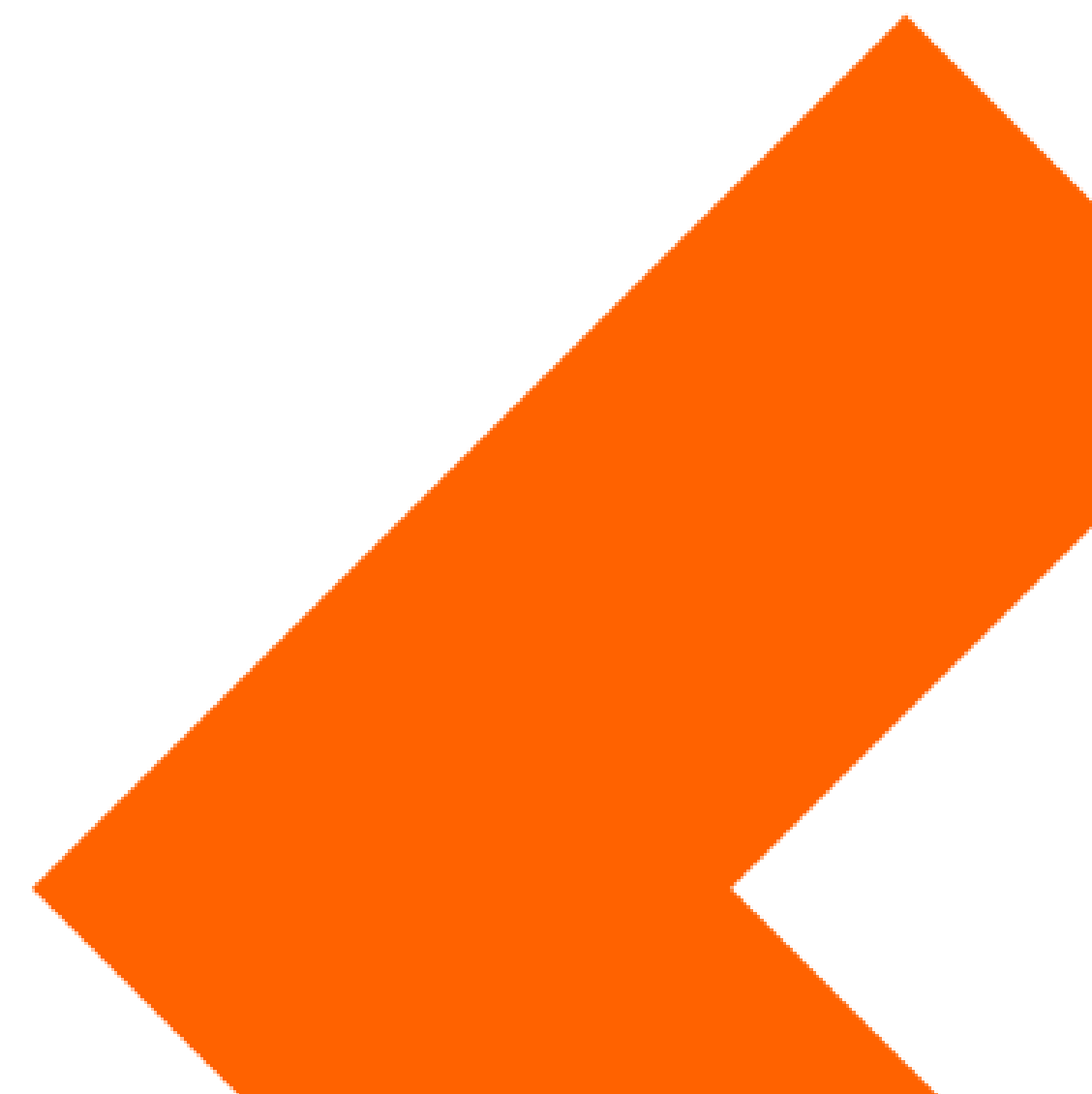
Het auteursrecht

SMK, Public Domain

Hoofdaspecten

- Het auteursrecht is het exclusieve recht van de maker voor het verveelvoudigen en distribueren van zijn/haar werk.
- Het auteursrecht ontstaat automatisch (geen formaliteiten).
- Het is (ten dele) overdraagbaar.
- Er kunnen meerdere auteurs/rechthebbenden per werk zijn (co-auteurschap).

Waarop rust auteursrecht (copyright)?

- Alleen originele uitdrukkingen van ideeën zijn auteursrechtelijk beschermd.
 - ideeën zijn niet beschermd
 - feiten zijn niet beschermd
- Definitie van originaliteit volgens het Europese Hooggerechtshof: “the Author’s own intellectual creation” (“de eigen intellectuele schepping van de maker”).

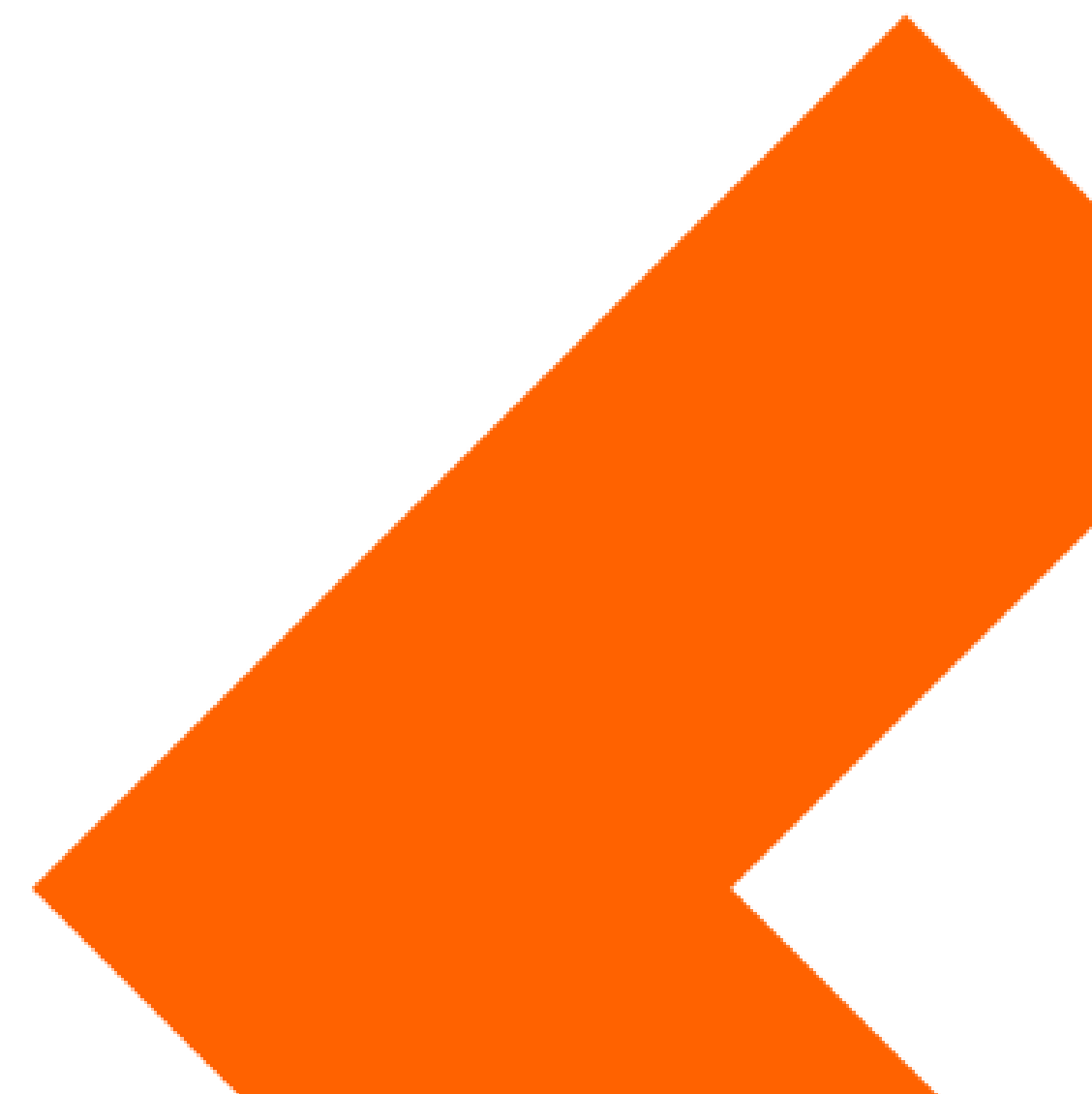

Vraag

We hebben veel fabrieksdocumentatie van heel radio's, mogen wij die kopiëren en delen met anderen die ze gebruiken voor reparatie van hun toestel? Deze documentatie is bijv. door Philips in het verleden gestuurd naar reparatie bedrijven en/of dealers.

Antwoord

In principe mag u niets kopiëren en delen zonder toestemming van de rechthebbende van het auteursrecht. Ook op fabrieksdocumentatie kan auteursrecht rusten, indien dat het geval is mag u dit niet zomaar delen zonder toestemming.

Structuur rechten

- Economische rechten (overdraagbaar):
 - Het exclusive recht om reproducties van het werk te maken
 - Het exclusive recht om het werk openbaar te maken
- Morele rechten (niet overdraagbaar):
 - Het recht op naamsvermelding
 - Het recht zich te verzetten tegen openbaarmaking onder een andere naam of titel
 - Het recht zich te verzetten tegen verminking van het werk die nadeel kan toebrengen aan de eer of reputatie van de maker

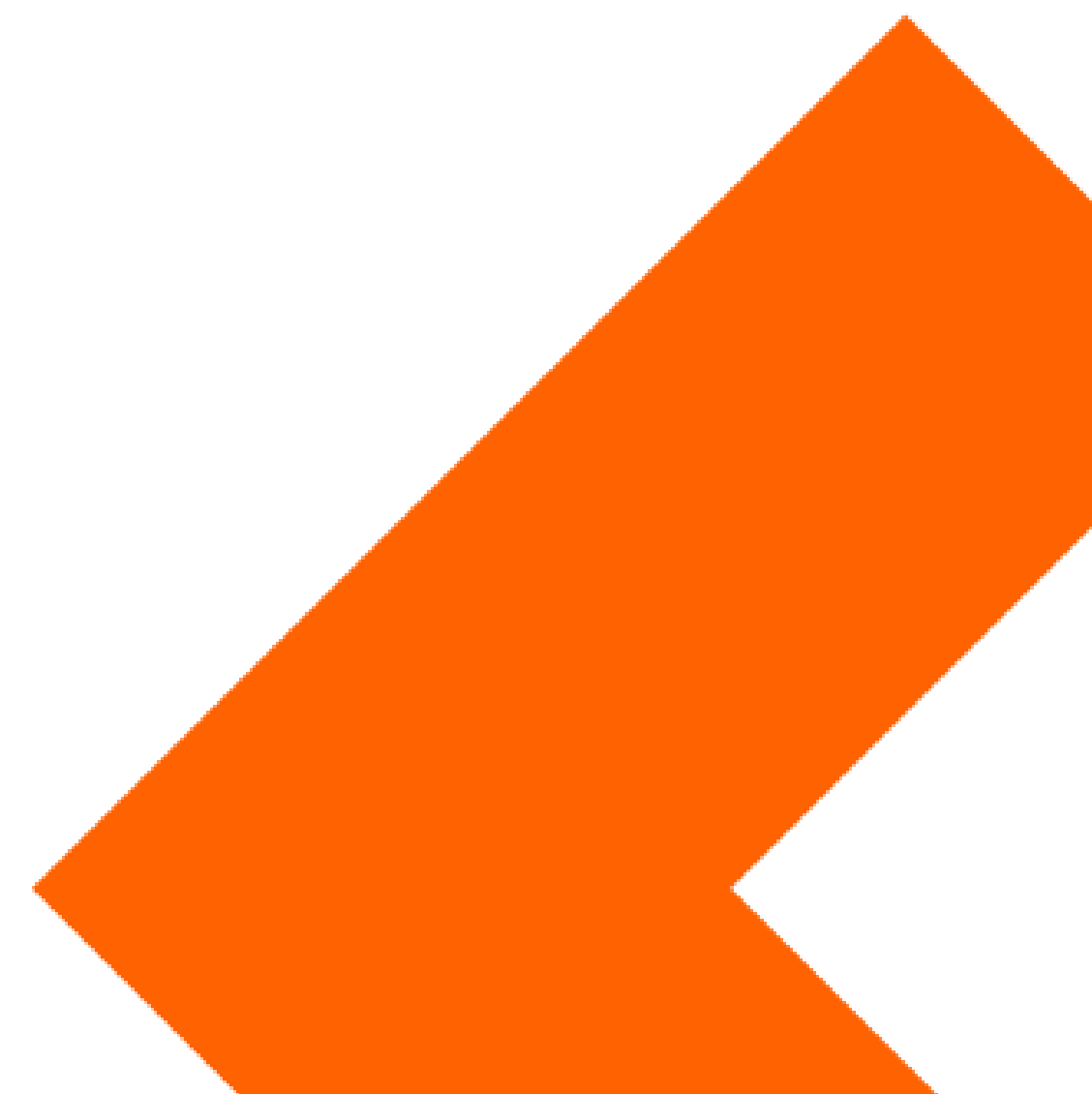

Vraag

Op de homepage van onze beeldbank staat dat foto's alleen met onze toestemming gedownload mogen worden. Desondanks hebben wij de foto's op de beeldbank ook voorzien van een watermerk. Mag dit of kan dit gezien worden als een inbreuk op het auteursrecht dan wel beschadiging van een kunstwerk?

Antwoord

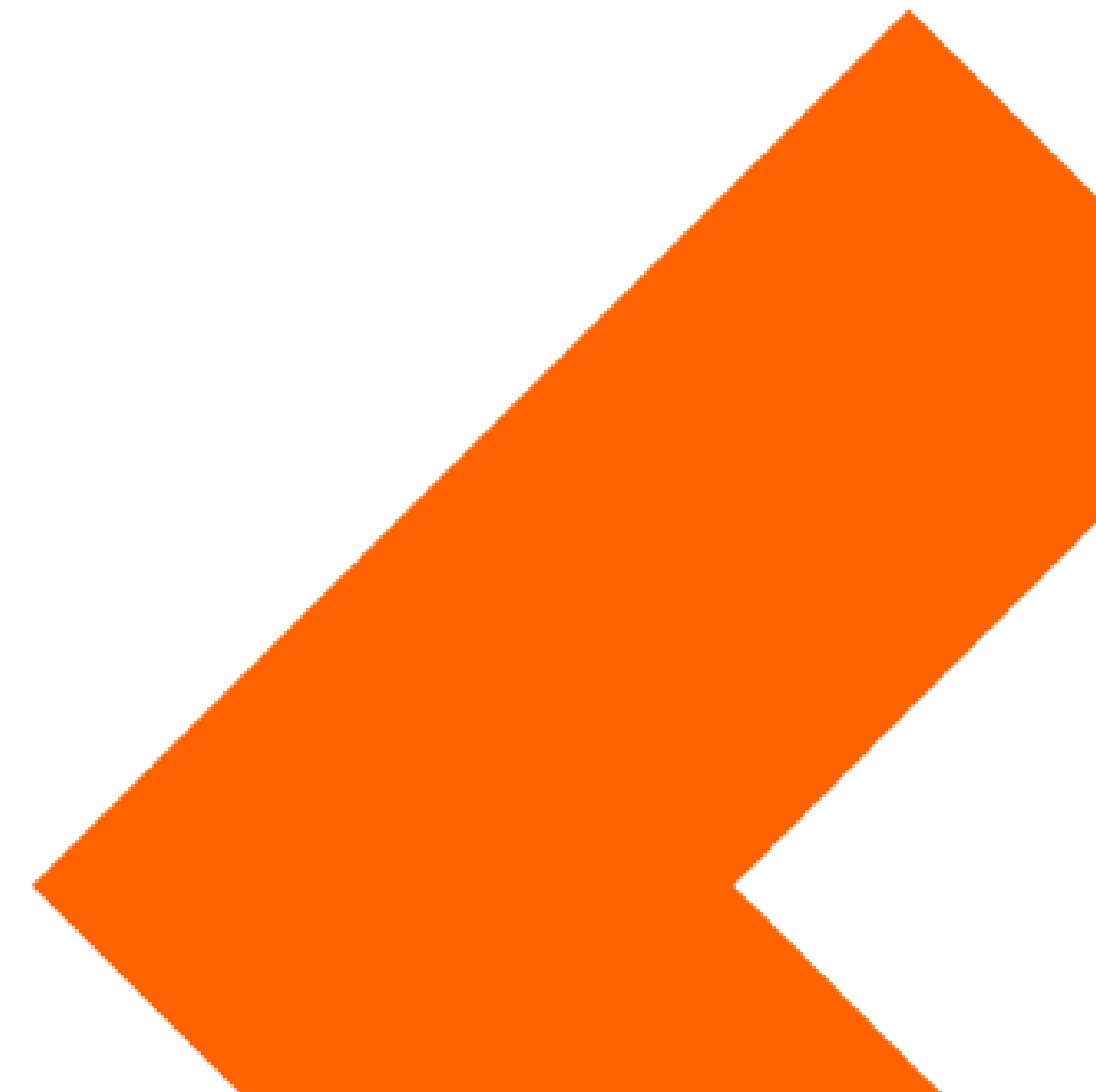
Als u het auteursrecht heeft van de foto's zou het geen probleem mogen zijn deze te voorzien met een watermerk.

Duur van het auteursrecht

- Voor natuurlijke personen:
1 januari na de dood laatstlevende auteur + 70 jaar
- Voor bedrijven (of anonieme auteurs):
1 januari na 70 jaar na eerste publicatie

Let op: er zijn uitzonderingen op deze regels

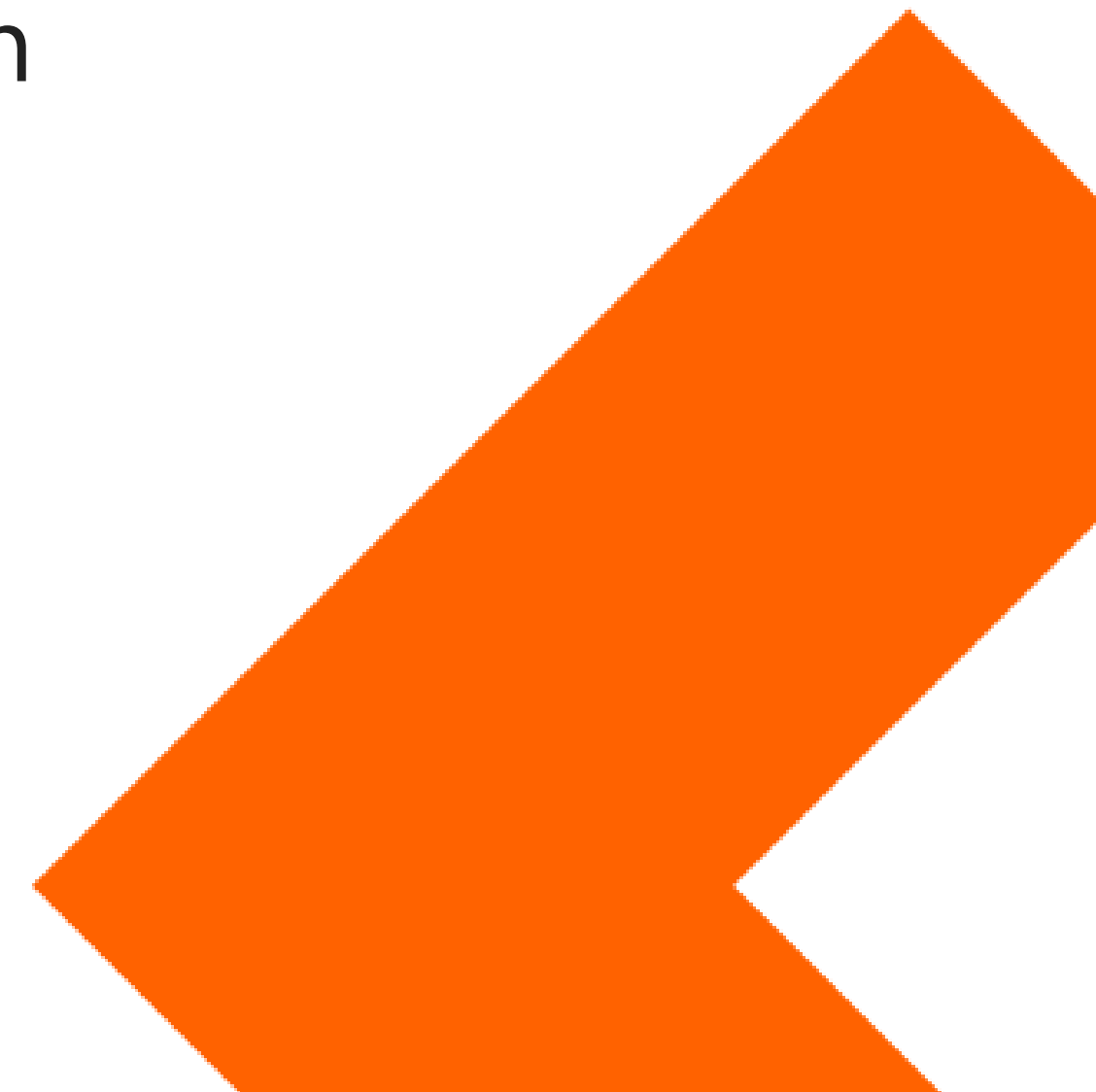

Vraag

Wij hebben een periodiek waarin ook foto's geplaatst worden, ter opluistering van de verhalen. Hoe moeten we hier mee omgaan?

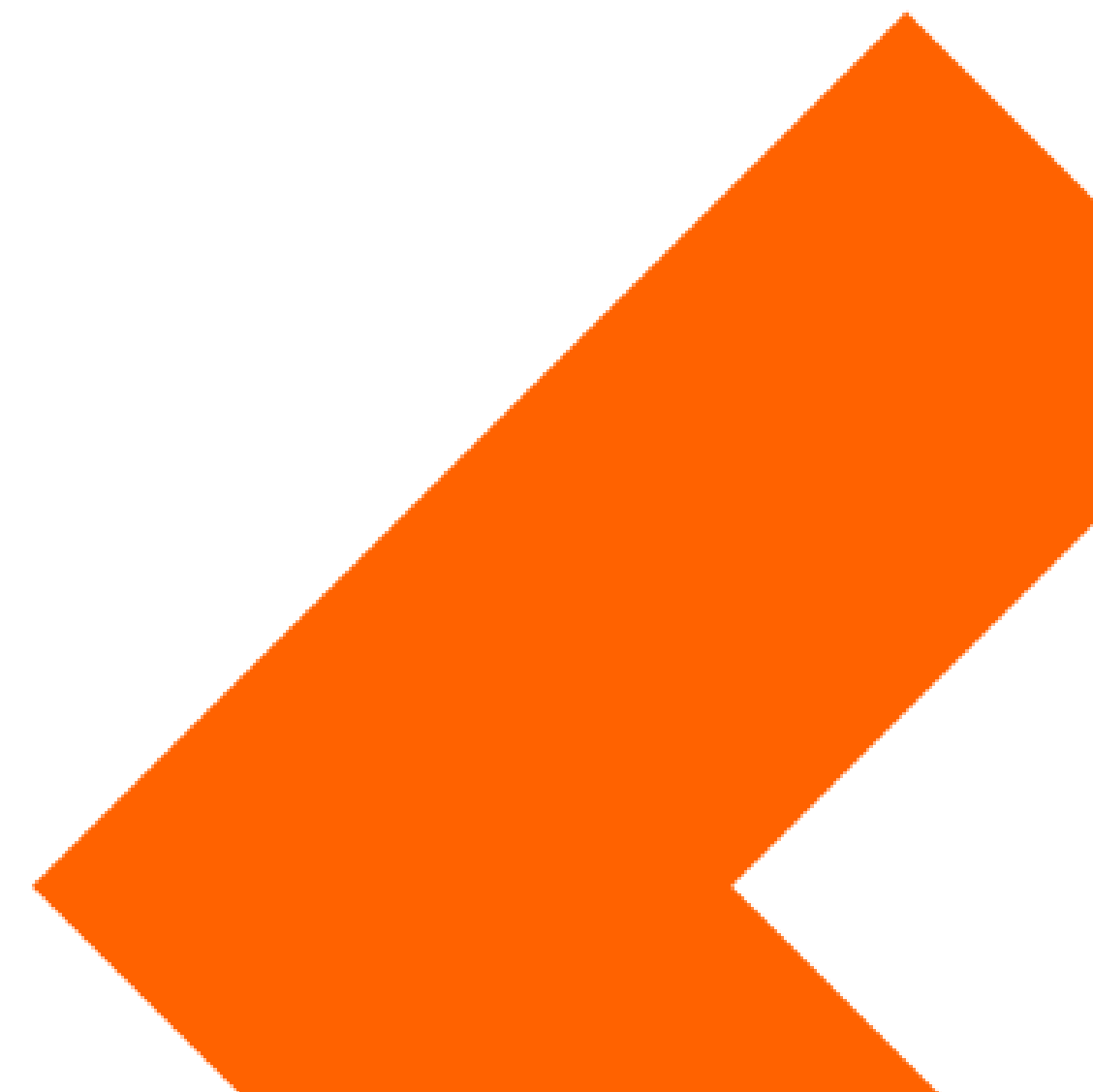
Antwoord

U mag foto's niet gebruiken ter illustratie van een periodiek zonder toestemming van de rechthebbende. U mag foto's alleen met toestemming gebruiken, of als deze foto's zich in het publieke domein bevinden.

Uitzonderingen (selectie)

- Kopiëren voor privégebruik (art. 16b, 16c - billijke vergoeding)
- Citaatrecht (art.15a)
- Gebruik voor onderwijsdoeleinden (art. 16)
- Karikatuur, parodie en pastiche (art. 18b)
- Overname door de pers (art. 15, 16a)
- Ter plaatse beschikbaar stellen voor onderzoek en privéstudie van werken in de collecties van cultureel erfgoedinstellingen (art. 15h)

Rechtthebbenden

Rechthebbenden

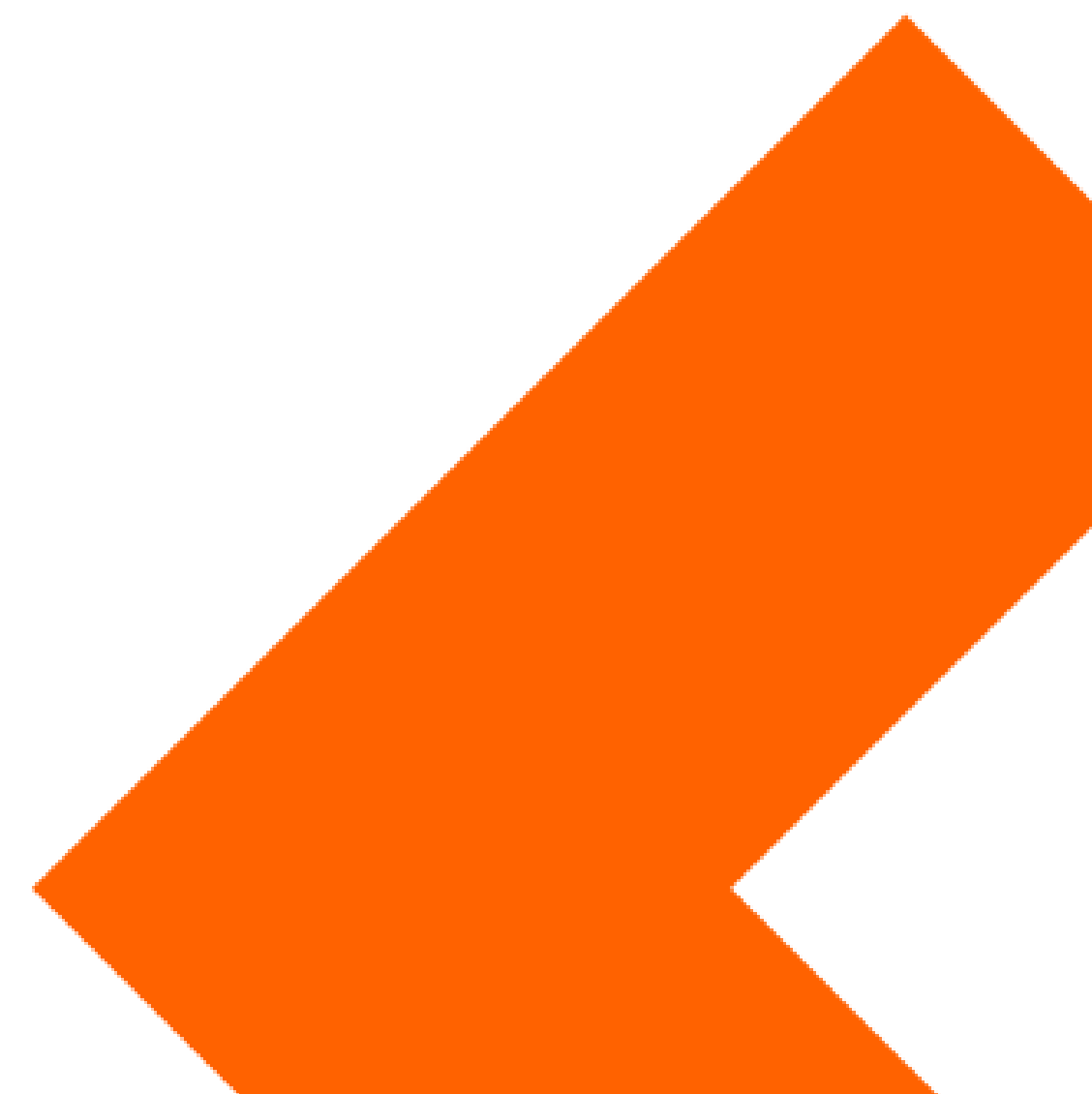
- De maker is in eerste instantie de rechthebbende van een werk.
 - Medewerkers verliezen hun auteursrecht aan de werkgever voor werken die gemaakt zijn als onderdeel van het werk en in de tijd van de werkgever.
 - Tenzij anders overeengekomen behouden freelancers, vrijwilligers, stagiairs hun auteursrecht.
- Fysiek bezit van een object betekent niet per se dat je ook de rechthebbende bent.
- Verschillende (gestapelde) rechten kunnen bij verschillende rechthebbenden liggen.

Auteursrecht is stapelbaar

Er kunnen meerdere rechten op een werk rusten. Denk hierbij aan combinaties van:

- Auteursrecht
- Naburige Rechten
- Databankenrechten
- Portretrecht

Verweesde werken

- Verweesde werken zijn auteursrechtelijk beschermde werken waarvan de rechthebbende(n) niet bekend zijn of niet te achterhalen.
- Een werk kan was worden bestempeld als een verweesd werk na zorgvuldig onderzoek
- Het zorgvuldigheidsonderzoek is vaak intensief.

Vraag

Wat te doen als auteur niet te bereiken of niet te vinden is?

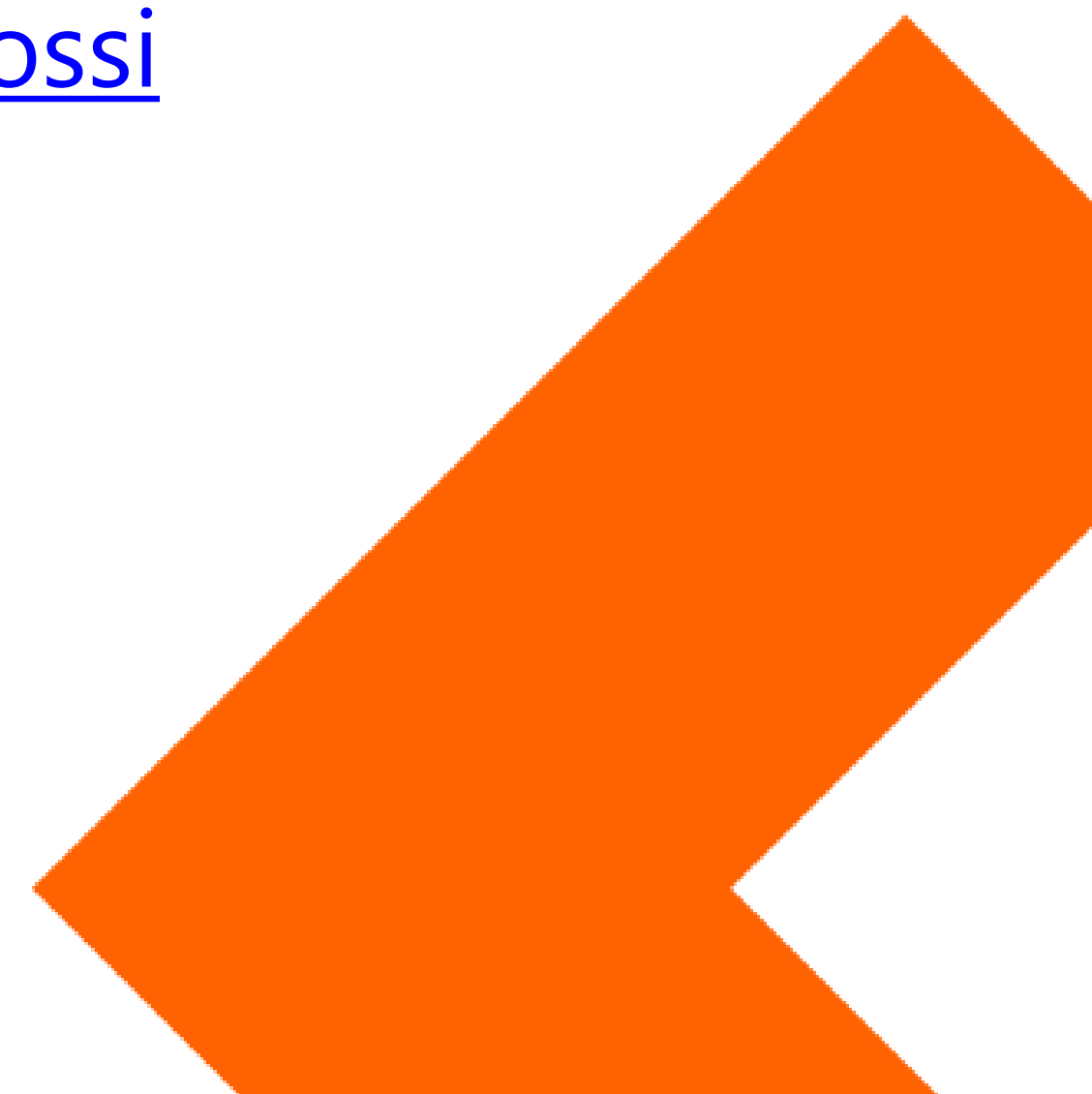
Wat te doen als de auteur overleden is, maar niet bekend is wie de erfgenamen zijn?

Hoe ver gaat de inspanningsverplichting bij het achterhalen van bijv. de maker van een foto en/of van zijn erfgenamen?

Antwoord

U kunt via deze zoektool achterhalen welke stappen u moet ondernemen om te voldoen aan zorgvuldig onderzoek:

www.diligentsearch.eu/diligent-search-tool/ &
www.cultureelerfgoed.nl/dossiers/verweesde-werken/stappenplan-vaststellen-verweesd-werk

Portretrecht

SMK, Public Domain

Hoofdaspecten

- Geldt voor alle herkenbare personen
- Het exclusieve recht van de geportretteerde op de eerste publicatie van een portret:
 - Portretten in opdracht mogen alleen met toestemming van geportretteerde gepubliceerd worden.
 - Niet in opdracht gemaakte portretten (bijvoorbeeld straatfoto's) mogen gepubliceerd worden, mits geen redelijk belang van geportretteerde.
- Dit recht verloopt 1 januari na 10 jaar na de dood van de geportretteerde.

Vraag

In ons museum zijn foto's te zien van medewerkers van ons museum, is dat toegestaan?

Mag je in de openbare ruimte (straat, plein e.d.) nog personen op de foto zetten zonder toestemming te vragen?

Hoe kun je bij evenementen er voor zorgen dat bezoekers (vanzelf) akkoord gaan met gebruik van foto's die gemaakt worden?

Antwoord

Bij het beantwoorden van deze vragen heeft u te maken met het portretrecht en het verwerken van persoonsgegevens. U bent er zeker van te voldoen aan wettelijke verplichting als u schriftelijke toestemming vraagt, maar als dit redelijkerwijs niet mogelijk is, kijk dan of u op een andere manier kan communiceren dat er foto's worden gemaakt en dat deze worden gepubliceerd, bijvoorbeeld door dit op te hangen in de ruimte waar u foto's maakt.

Bedankt

Kennisland maakt zich sterk voor een modern auteursrecht dat past in deze samenleving en adviseert organisaties in het delen van kennis en collecties.

Judith Blijden jb@kl.nl / jzblijden@gmail.com

[Deze presentatie is gelicenseerd onder een Creative Commons Naamsvermelding-licentie.](#)

